

ZONNEHUIS

Jaarlijkse MT-dag: Zonnehuis Groep 'in the spotlights'

Op 5 februari jl. kwamen ongeveer 80 collega's uit de Zonnehuis Groep bijeen in het gebouw Beeld en Geluid in Hilversum. De jaarlijkse managementdag stond in het teken van het gezamenlijke merk 'Een Zonnehuis'. Behalve de inspirerende locatie was ook het programma aangepast aan de wereld van radio en televisie. Er werd begonnen met 'Goedemorgen Zonnehuis'; een ontbijtprogramma onder leiding van gespreksleider Peter van de Geer.

Er kwamen verschillende actuele thema's aan de orde, waaronder de nieuwbouw- en renovatieplannen binnen de Zonnehuis Groep. Ook de recente fusie en nieuwe huisstijl van Zonnehuisgroep Noord werd besproken. Bestuurder Henk Duijst van fusiepartner Fivelland lichtte de voordelen toe van het samengaan van verschillende zorglocaties in het noorden van Nederland.

lees verder op pagina 3

AGENDA

12 mei 2009

Dag van de Zorg

13 mei 2009

Toogdag Raden van Toezicht
Zonnehuis Groep

20 mei 2009

Uitreiking boek Architectuur
van de Ouderenzorg

5 juni 2009

Opening Ideon

Algemene Vergadering
Vereniging Het Zonnehuis

23 september 2009

Congres Waardige Zorg

INHOUDSOPGAVE

Jaarlijkse MT-dag	1
Column	2
In memoriam	2
Colofon	2
Afscheid	4
Bijzondere vrijwilligers	5
Project ZorgDier	6
Presentatie Boek	7
Congres Waardige Zorg 2009	7
De Werkvloer centraal	8
Uitnodiging	8
Ideon	9
Architectuur	10
Personalialia	10
Muziektherapie	11
Senioren inspireren	11
Poezie	12

Column

Afscheid en perspectief

Op 1 april jl. heb ik als directeur afscheid genomen van de Vereniging. Precies twaalf en een half jaar mocht ik die verantwoording hebben. Lange tijd in combinatie met het bestuurderschap van de Zonnehuis Groep; de laatste twee jaar kon ik me alleen voor de Vereniging inzetten om meer aandacht te vragen voor de waardigheid van de zorg voor afhankelijke ouderen.

Al die jaren ben ik me er zeer van bewust geweest hoe bijzonder de Vereniging is; door haar geschiedenis, als gemeenschap van gedeelde waarden van goede zorg, en door haar bijdragen aan het daadwerke-

lijk verbeteren van deze zorg. Wat negentig jaar geleden is begonnen, is ook nu nog actueel. Want willen we de afhankelijke ouderen in onze verpleeg- en verzorgingshuizen nu en in de toekomst echt kwaliteit van leven geven, dan is niet alleen de inzet van instellingen en beroepsbeoefenaren nodig, maar ook die van gemeenschappen als de Vereniging. Alleen dan kan er, mede door de huidige economische omstandigheden, voldoende aandacht en zingeving zijn in de zorg; kunnen naasten en anderen bij de zorg worden betrokken; en kan de zorg zo veel mogelijk op maat worden gegeven.

Allemaal thema's waarvoor de Vereniging zich inzet. Zij verbindt hierdoor verleden, heden en toekomst van waardige zorg. En dat zal ze blijven doen. Ook dit Zonnehuis

Magazine laat dat zien. In gesprekken en artikelen worden belang en waarde van de Vereniging geschetst, ook voor de toekomst van de zorg.

Als directeur zal ik daar niet meer bij betrokken zijn, maar als lid van de Vereniging nadrukkelijk wel. En naar ik hoop velen van u met mij.

Martin Boekholdt

In Memoriam

Op 20 december 2009 is op 77-jarige leeftijd in Amstelveen overleden de heer Dirk Zitteema.

Tot 1999 was de heer Zitteema gedurende vele jaren eerst bestuurslid en later voorzitter van Vereniging Het Zonnehuis. Hij was een betrok-

ken, integer en eminent bestuurder en voorzitter met een groot gevoel voor de Zonnehuis en de Vereniging. Voor de heer Zitteema was kwaliteit van zorg voor ouderen die dat het meest nodig hebben de leidraad. Daar zette hij zich voor in; daar was hij door gedreven. Zijn verdiensten voor de Vereniging zijn groot en het is dan ook met dank en respect dat de Vereniging hem gedenkt.

COLOFON

Zonnehuis Magazine is een uitgave van Vereniging Het Zonnehuis;

Professor Bronkhorstlaan 10
3723 MB Bilthoven
Postbus 680
3720 AR Bilthoven
T 030 229 60 70
F 030 229 60 89

E info@vereniginghetzonnehuis.nl
I www.vereniginghetzonnehuis.nl

Fotografie:
Petra van Schaik, Amersfoort en eigen foto's Zonnehuis Groep

Vormgeving:
BRAYN Grafisch & Multimedia design,

Amersfoort
Druk en afwerking:
Reproka Visuele Communicatie,
Amersfoort

Eindredactie:
Daniëlle Swart

april 2009

> Vervolg voorpagina Jaarlijkse MT-dag: Zonnehuis Groep 'in the spotlights'

Ook ontwikkelingen op het gebied van personeelszaken en financiën werden toegelicht.

Tijdens de quiz 'Per Seconde Beter' konden de verschillende collega's hun kennis over het verleden en toekomst van Het Zonnehuis testen. Tevens werd een propagandafilm uit de jaren vijftig getoond met mensen die zich hard maken voor 'meer Zonnehuisen in Nederland'. Een blijk van ware betrokkenheid voor meer waardige zorg!

De lunch gaf gelegenheid om elkaar te ontmoeten in de Beeld en Geluid Experience. Een interactieve tentoonstelling met meer dan 700.000 uren aan radio, televisie, film en muziek. Ze zijn daarmee een van de grootste audiovisuele archieven in Europa. Het programma 'in the spotlights' liet ook zien wat de laatste ontwikkelingen binnen de Zonnehuis Groep zijn. Het kenniscentrum Ideon voor dementie professionals meldde de laatste ontwikkelingen, zoals de samenwerking met de Schotse universiteit van Stirling. Op het gebied van kennisuitwisseling werd het Zonnehuisweb gepresenteerd. Een eigen extranet dat een platform biedt aan medewerkers om hun kennis in

de vorm van een kenniskaart aan te bieden.

Op deze manier wordt duidelijk welke kennis en ervaring binnen de Zonnehuis Groep beschikbaar is. Hierdoor ontstaat een levendig netwerk dat mensen en kennis dwars door alle locaties en organisatielagen heen verbindt. Als er voldoende kenniskaarten zijn ingevuld kunnen ook andere functies gestart worden zoals discussiefora, online kenniskringen en het delen van documenten.

Deze interactieve dag werd afgesloten met een Lagerdebat waarin collega's met elkaar debatteren over

actuele stellingen. De stellingen luiden: ZZZ is een bedreiging voor de zorg; Vrijwilligers moeten evenredig behandeld worden als medewerker; Wij weten heel goed wat toekomstige cliënten nodig hebben; Van een sterk merk wordt iedereen beter! Hierbij bleek hoe moeilijk het is om elkaar met steekhoudende argumenten te overtuigen. De ploeg die het beste voor de dag kwam, kreeg een tegoedbon om in de winkel van Beeld en Geluid te besteden. Tenslotte was er ook nog een prijs voor het beste innovatieve idee; wat heeft de meeste potentie om bij te dragen aan het nieuwe merk van de Zonnehuis Groep?

Naast hele goede ideeën en suggesties zoals het Zonnehuis vakantiebus, de Ideon promotiebus en emailservice voor familieleden, werd de hoofdprijs gewonnen door Hans Kramer van Zorgcombinatie Nieuwe Maas. Hij wil een Zonnehuis communitycard maken voor bewoners en medewerkers, waarmee er extra binding wordt verkregen. Je kunt allerlei kortingsacties aan deze kaart koppelen, maar ook laten zien welke opleidingen iemand met goed gevolg heeft afgelegd.

Na een gezellig samenzijn werd deze dag afgesloten.

Afscheid bestuurder Zorgcombinatie Nieuwe Maas

Eind januari van dit jaar heeft Tom van der Meulen afscheid genomen als bestuurder na ruim tien jaar werkzaam te zijn geweest in de Zonnehuis Groep. Hij blijft nog aan als voorzitter van de Raad van Bestuur van de Zonnehuis Groep en is gevraagd als adviseur voor Vereniging Het Zonnehuis.

Het afscheid van Tom van der Meulen stond in het teken van ongedwongen samenzijn van bewoners en medewerkers van alle locaties binnen Zorgcombinatie Nieuwe Maas. Er waren gezellige koffietafels of een high tea georganiseerd. De bewoners zaten aan tafel en Tom schoof bij iedereen even aan om persoonlijk afscheid te nemen. Het afscheidscadeau bestond uit een drieliuk, beschilderd door bewoners. Samen met een fraai stilleven van kunstenaar Jos van Riswick nam hij deze cadeau's in ontvangst. Daarnaast kreeg hij van alle medewerkers een zelfgemaakt kookboek met gebundelde recepten en begeleidende brieven. Tijdens de afscheidsreceptie voor relaties werd Tom het waarderingsteken van de gemeente Vlaardingen (in de vorm van een haring) opgespeld.

(advertenties)

'Of het nu om een lening of deposito gaat, de ING Bank staat voor uw geld'

U wilt een beter inzicht in uw financiële toekomst? Dat kan! Kom gerust eens bij ons langs. Samen met u gaan wij op zoek naar het ideale financiële plaatje. Voor nu en in de toekomst. Zodat u uw geldzaken goed geregeld heeft.

Wij helpen u graag met deskundig advies, slimme producten en door persoonlijk contact. Wilt u dat wij met u meedenken? Bel ons, dan maken wij een afspraak voor een goed gesprek over geld.

ING Bank, tel. 0800-7011

WWW.INGBANK.NL

© 2007 KPMG Accountants N.V., een Nederlandse naamloze vennootschap, is lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International, een Zwitserse coöperatie. Alle rechten voorbehouden.

Betere en efficiëntere zorgverlening.

Nieuwe financieringsstelsels en wetgeving, bezuinigingen, fusies: het zijn zaken die elke organisatie in de gezondheidszorg in de kern raken. Als instelling, verzekeraar of (semi-) overheid staat u voor de uitdaging adequaat op de ontwikkelingen in te spelen. Deze problematiek stelt u als manager voor complexe vraagstukken. Bovendien verwacht de samenleving van instellingen een betere en efficiëntere zorgverlening. KPMG Gezondheidszorg staat u terzijde bij dit brede scala van vraagstukken.

Welke solide partner helpt u daarbij?

Bij KPMG Gezondheidszorg werken betrokken accountants en adviseurs die dagelijks intensieve contacten onderhouden met zorgaanbieders, zorgverzekeraars, toezichhouders en beleidsmakers. Zo geven we echte antwoorden op de vragen die in de markt leven. Antwoorden die leiden tot betere beslissingen en resultaten.

Meer weten? Neem contact op met David Voetelink, (020) 656 8435 of e-mail: voetelink.david@kpmg.nl

AUDIT ■ TAX ■ ADVISORY

BIJZONDERE VRIJWILLIGERS

Veendam, 2009

Beste mensen,
Op de jaarvergadering in Het Zonnehuis Zwolle heb ik toegezegd om het een en ander op papier te zetten over onze betrokkenheid bij Vereniging Het Zonnehuis. Alweer meer dan vijftig jaar geleden kwamen wij op het station van Hilversum in contact met een medewerker van Het Zonnehuis en die gaf ons toen een spaarbusje mee. Het was toen 1957 of 1958, het precieze jaartal weet ik niet meer. We waren pas getrouwd en woonden in Heerhugowaard, Spoordijk later Stationsweg nummer 4. Maar na een jaar van sparen moest het busje geleegd worden en werden wij verzocht om het busje maar weer in te leveren. Na een kort en bondig briefje werden wij ingeschreven als collectant en kwamen er tien busjes naar ons toe. Na veertien dagen een nieuwe zending van tien busjes. En dat was het begin. Wij kregen loden draadjes en een tang en de bevoegdheid om ze te legen. En zo kwam de bal aan het rollen. In 1960 verhuisden wij naar Veendam met busjes en al. Toenmalig medewerkster mevrouw de Weijs kwam de busjes legen en vroeg of wij ook in Veendam mee wilden helpen. Het antwoord was ja. Daarna kwamen de Zonnehuis bloemenkalenders en ook daar hadden wij een aandeel in. Ook in Oude Pekela hebben wij nog een handje geholpen, toen ze daar hulp nodig hadden met de verkoop van de kalenders. Samen met alle vrijwilligers uit Veendam zijn we destijds nog naar de opening van Het Zonnehuis in Zuidhorn geweest. Dat wordt nu opnieuw gebouwd heb ik gehoord. Na mevrouw de Weijs kwam de heer van de Helm langs om de busjes te legen en daarna de heer Vossen uit Luttelgeest. Toen mevrouw de Weijs afscheid nam, kreeg mijn vrouw wel 150 busjes toegestuurd! Wij gaan nog altijd trouw naar de jaarvergaderingen. Soms kwamen we per camper en reden daarna door naar onze vakantiebestemming. Het werk voor Het Zonnehuis is veel minder geworden; nu doen we vrijwilligerswerk voor een verpleeghuis in Veendam. We hebben onze inspanningen voor Het Zonnehuis met alle liefde en plezier gedaan en zijn nog steeds betrokken bij de vereniging.

Familie B. Raaijjes

Project ZorgDier

Vereniging Het Zonnehuis heeft de introductie van eigen ZorgDier-teams in het Zonnehuis Zuidhorn mede mogelijk gemaakt. Recent hebben alle getrainde vrijwilligers hun certificaat ontvangen. Het evaluatierapport is aangeboden aan het bestuur van de Vereniging en de Zonnehuis Groep.

Het doel van dit project is om cliënten op een veilige en verantwoorde manier in contact te laten komen of blijven met huisdieren. Zo'n twintig vrijwilligers van verschillende leeftijden hebben zich aangemeld en hebben de basistraining met goed gevolg afgelegd. Er is gekozen om de ZorgDier-teams op te leiden tot Animal Assisted Activities (bezoeken die geen specifiek behandel- of begeleidingsdoel hebben). Opvallend is dat er mensen meedoen die op een andere manier niet in aanraking komen met het werken en wonen in een verpleeghuis. Terwijl het project net van start was op

afdeling Weidekant in Het Zonnehuis Zuidhorn, begonnen andere afdelingen al te vragen wanneer er een ZorgDier-team op hun afdeling op bezoek kwam. Inmiddels zijn ZorgDier-teams actief op vijf afdelingen van Het Zonnehuis. Alle afdelingen hebben dezelfde reactie: 'Wat is dit ontzettend leuk'. Het project past prima binnen het kader van belevingsgericht werken. Het voornemen is om dit project uit te breiden naar alle locaties van de Zonnehuisgroep Noord. Vereniging Het Zonnehuis streeft ernaar om dit project Zonnehuis Groep-breed aan te bieden. www.zorgdier.nl

Gunstig effect huisdieren op bewoners zorginstellingen

Uit een onderzoek van de Universiteit van Utrecht ('De effectiviteit van huisdieren in de zorg': Dr. M.J. Enders-Slegers) is bevestigd dat de aanwezigheid van huisdieren een positief effect heeft op de kwaliteit van het leven van hulpbehoevende mensen, zoals oudere bewoners van zorginstellingen. Stichting ZorgDier Nederland zorgt dat professioneel opgeleide vrijwilligers en hun huisdieren (meestal honden) als 'zorgdierteams' deze mensen wekelijks op een veilige en verantwoorde wijze gaan bezoeken. Het effect is bijzonder goed. Mensen kijken uit naar het bezoek van het zorgdierteam. Naast contact en aandacht is het positieve effect terug te vinden in een zichtbare vooruitgang op allerlei gebieden. Beweging, kracht, uithoudingsvermogen, mobiliteit, zintuigen, gedrag, zelfvertrouwen, motivatie, concentratie en stressgevoeligheid worden door deze contacten verbeterd.

Redactie: Nieuwsbrief
Zorginstellingen 11 maart 2009

Presentatie boek 'Het is Later'

Op dinsdag 10 februari 2009 presenteerde stichting Morgen Wij het boek 'Het is Later' aan het publiek. Dit boek bestaat uit foto's, verhalen

van schrijvers, fotografie en zorgprofessionals bijeengebracht. Deze middag werd gehouden in bioscoop Kriterion. Een aantal deskundigen

de beleving van bewoners, familie en vrijwilligers. Na het uitreiken van het eerste verkoopexemplaar van het boek, werd de film 'En sindsdien zitten we hier' van Pamela Sturhoofd en Jessica van Tijn vertoond. Deze film is net als het boek 'Het is Later' mede mogelijk gemaakt door Vereniging Het Zonnehuis.

Zaaldiscussie

en een gedicht over ouderdom. Het project is onder leiding van Milly Smit, werkzaam als psychologe in Het Zonnehuis Amstelveen, opgezet. Via haar netwerk heeft zij de wereld

was gevraagd om deel te nemen aan een discussie met de zaal over de toekomst van de ouderenzorg. Dit leverde een levendig gesprek op over het nut van kwaliteitslijstjes en

'Oud, dat zijn de anderen. Echt oud worden is voor iedereen die erbuiten staat onvoorstelbaar. Broze botten, dementie, de rollator, het verpleeghuis – ons zal het niet overkomen'. Het is Later slaat een brug tussen het onvoorstelbare en het onafwendbare.

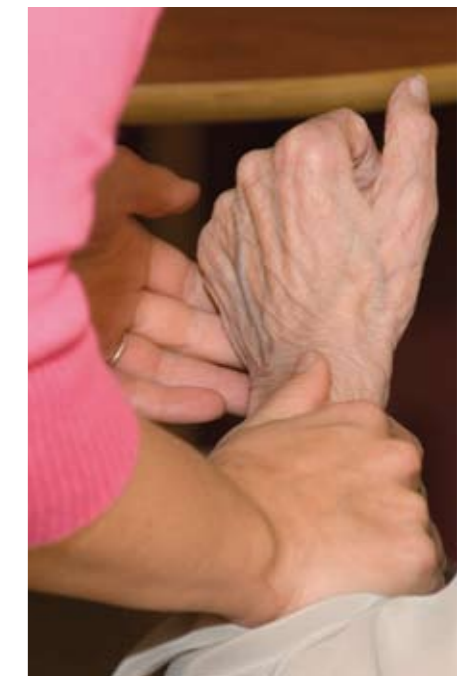

www.morgenwij.nl

Congres Waardige Zorg 2009; 40 jaar betrokkenheid in de zorg

Het Platform Waardige Zorg organiseert jaarlijks een congres voor haar netwerk van zorgprofessionals, adviseurs en bestuurders uit de zorg. Ter gelegenheid van de opening van Het Zonnehuis Zwolle op 30 augustus 2007 is het eerste congres Waardige Zorg gehouden met sprekers als Jenneke van Veen, hoofdinspecteur Gezondheidszorg, Anne-Mei The, directeur De Werkvloer Centraal en Jan Eefsting, bestuurder Zorgcombinatie Zwolle en bijzonder hoogleraar dementie aan de VUmc in Amsterdam. In 2008 is er een Dag van de Waardige Zorg gehouden die ging over de 'urgenda' in de ouderenzorg om tot meer aandacht en verdieping te komen. 's Middags zijn een aantal thematische projecten voorgesteld,

zoals een onderzoek naar levensboeken, een kwaliteitsinstrument op het gebied van dementie en de opzet van het vervolg project 'Houd de naaste vast'. Op woensdag 23 september 2009 nodigt Vereniging Het Zonnehuis haar relaties uit voor een congres Waardige Zorg dat gaat over betrokkenheid bij de ouderenzorg. Deze middag zal ook het afscheid van Martin Boekholdt als directeur van Vereniging Het Zonnehuis markeren. Na 12,5 jaar als bestuurder in dienst te zijn geweest, gaat hij met vervroegd pensioen. Hij zal zijn deeltijdfunctie als bijzonder hoogleraar Organisatie en beleid van zorg aan de VU tot 2011 voortzetten. Het programma voor dit middagcongres wordt binnenkort verstuurd.

Project De Werkvloer Centraal

Vereniging Het Zonnehuis is partner van het project De Werkvloer Centraal; een arbeidsmotivatieproject voor medewerkers in de ouderenzorg. Het is gericht op het verminderen van werkstress en het verhogen van werktevredenheid. De Werkvloer Centraal is opgezet door Anne-Mei The en Cilia Linssen en wordt gesponsord door AGIS, ActiZ, Vereniging Het Zonnehuis en NSvP.

Op basis van de ervaringen van Anne-Mei The die zij verwoordt heeft in haar boek 'In de wachtkamer van de dood' (2006), zijn een aantal verpleeghuizen gestart met dit project. In zogenaamde Tijd Voor Onszelf(TVO)-sessies wordt gesproken over samenwerking binnen het team en gewerkt aan meer werkplezier. Binnen de Zonnehuis Groep heeft het Zonnehuis Doorn met een aantal (PG)-units meegedaan. De evaluatie van het project is positief en reden om ermee door te gaan. In het begin vinden deze gesprekken om de week plaats en nu 1 keer per maand. De gespreksonderwerpen blijven binnen de 4 muren en zijn vooral bedoeld als intervisie.

Volgens Hennie Verhuis, teammanager van de deelnemende units in Het Zonnehuis Doorn, zorgen TVO-sessies voor meer binding in het team en duidelijke afspraken. Vooral als er veel personeelwisselingen zijn, is dit belangrijk. Het was de bedoeling om vanaf januari 2009 in het hele Zonnehuis Doorn te starten. Dit is helaas door vertrek van de regio-manager nog niet gelukt. Dit levert wel situaties op dat het ene team op een afdeling wel aan TVO doet en het andere team (nog) niet. Het meedoen aan De Werkvloer Centraal is nog geen onderwerp van gesprek binnen de organisatie van stichting Quarijn. Dit is erg jammer, aldus Hennie.

www.dewerkvloercentraal.nl

Uitnodiging Algemene Vergadering

Via de meehechter in dit Zonnehuis Magazine kunt u zich opgeven voor de jaarlijkse Algemene Vergadering van Vereniging Het Zonnehuis. Deze vergadering vindt plaats op vrijdag 5 juni 2009 in locatie de Hartenark op bedrijventpark Berg & Bosch in Bilthoven. De vergadering begint om 11.30 uur en wordt afgesloten met een

lunch in het nieuwe kantoorpand. Om 12.30 uur vindt hier de officiële opening van Ideon, kenniscentrum voor dementie professionals plaats. U bent hier van harte welkom!

Vereniging
Het Zonnehuis
inzet voor waardige zorg

Ideon, kenniscentrum voor dementie professionals

Op 5 juni 2009 opent Ideon, kennis-, en innovatiecentrum dementie haar deuren. Ideon is een initiatief van de Zonnehuis Groep.

Aanleiding voor dit initiatief is dat in Nederland een toenemend aantal mensen aan dementie lijdt en dit aantal in de komende jaren verder zal toenemen. Daarnaast is sprake van een sterk versnipperde kennismarkt voor professionals. Ideon wil de professionals ondersteunen in hun werk door kennis beschikbaar te stellen op een laagdrempelige en creatieve wijze.

Om deze opdracht te kunnen vervullen zal Ideon zich presenteren als netwerkorganisatie. Ideon is geïnspireerd op Dementia Service Development Centre/Iris Murdoch Building van Stirling University in Schotland. Het ligt dan ook voor de hand dat Ideon met dit centrum nauwe samenwerking aan zal gaan. Naast dit internationale samenwerkingsverband, dat op 5 juni officieel zal worden bevestigd, zoekt Ideon actief naar Nederlandse partners waarmee een samenwerkingsovereenkomst kan worden gesloten.

Vereniging Het Zonnehuis is één van de beoogde financiers van Ideon, evenals de Zonnehuis Groep. Begin september van dit jaar vindt de opening plaats voor collega's uit den lande en wordt het aanbod gepresenteerd via een middagsymposium.

Ideon is bedoeld voor de zorgprofessional die onder hoge werkdruk met

weinig opleiding hun werk moeten doen. 80 Procent van de werkers in de dementiezorg heeft dezelfde opleiding als verzorgenden voor Parkinson- of reumapatiënten. De

virtueel zijn, via het sociale netwerk dat na verloop van tijd zal ontstaan. Hier vindt vrij uitwisseling plaats van ideeën opgedaan in de praktijk van alledag of door onderzoek, uit-

professie is daarmee onvoldoende in ontwikkeling. Er is weinig of geen innovatie, wel veel onzekerheid over de juiste uitoefening van het vak. Dit wordt gevoed door huizenhoge verwachtingen van familie en cliënten en schaarse middelen. Ideon komt tegemoet aan de behoefte om met beroepsgenoten in contact te komen, praktische kennis en werkende oplossingen uit te wisselen. Door de opzet van Ideon als netwerkorganisatie is deze brede kennisuitwisseling en wisselwerking mogelijk. Dat kan fysiek zijn, bijvoorbeeld in de vorm van een expositie of door het geven van cursussen, het organiseren van ontmoetingsdagen (meet and greet) of symposia. Maar voor een groot gedeelte zal die uitwisseling

komst van projecten, de laatste trends, nieuws, wetenswaardigheden. Kortom, Ideon is de fysieke en virtuele ontmoetingsplek van in de eerste plaats zorgprofessionals en in de tweede plaats wetenschappers, bestuurders, overheid en ondernemers die de zorg voor dementerenden willen verbeteren en optimaliseren.

ideon
Dementie Professionals

De architectuur van de ouderenhuisvesting

Ouderenhuisvesting bestaat zolang er ouderen bestaan. Vanaf 1945 werd het ontwikkelen van specifieke woonvormen voor ouderen echter een speerpunt in het ouderenbeleid, de toetssteen van het nieuwe ideaal van de verzorgingsstaat. Ouderenzorg werd niet langer gezien als een vorm van armenzorg, maar richtte zich voortaan op alle ouderen. Er werden drie specifieke gebouwtypen ontwikkeld: de 'zelfstandige' ouderenwoning, het verzorgingshuis voor gezonde bejaarden die huishoudelijke ondersteuning nodig hadden, en het verpleeghuis voor chronisch zieken.

Dit ideaal is typerend voor het denken over wonen in het algemeen en niet los te zien van het algemene Nederlandse volkshuisvestingsbeleid, waarin verreweg het grootste

deel binnen de collectieve, gesubsidieerde sector werd gerealiseerd. Vanaf de jaren zeventig ontstond er een nieuwe ontwikkeling in de ouderenhuisvesting, waarbij het belang van zelfstandig wonen in niet-specifieke gebouwtypen werd benadrukt. Dit resulteerde in het scheiden van wonen en zorg, en het terugdringen van de specifieke ouderenhuisvesting tot een beperkt aantal specifieke vormen. Ook in dit opzicht blijkt de ouderenhuisvesting richtinggevend voor het wonen in het algemeen. De projecten en achtergronden die in dit boek worden besproken, geven daarom niet alleen een overzicht van vijftien jaar ouderenhuisvesting, maar ook inzicht in enkele opvallende karakteristieken van de naoorlogse woningbouw in Nederland. Een initiatief van de Stichting 200

jaar AZG in samenwerking met Vereniging Het Zonnehuis, uitgevoerd onder auspiciën van Stichting Architecturalia.

www.architecturalia.org

Personalities

M. (Mark) Janssen is per 1 januari van dit jaar voorzitter Raad van Bestuur van Zorgcombinatie Nieuwe Maas in Vlaardingen. Hij volgt hiermee Tom van der Meulen op. Mark Janssen was hiervoor rayondirecteur bij zorginstelling Omring in West-Friesland.

C.H.M. (Kees) Schriek is vanaf begin dit jaar directeur Ideon, kenniscentrum voor dementie professionals in Bilthoven. Hij was hiervoor werkzaam als hoofd zorgdienst bij Zorgcombinatie Nieuwe Maas in Vlaardingen. Kees Schriek heeft een verpleegkundige achtergrond.

M.G. (Martin) Boekholdt maakt per 1 april 2009 gebruik van de OBU-regeling. Hij neemt na 12,5 jaar afscheid als directeur van Vereniging Het Zonnehuis, maar blijft wel verbonden als bijzonder hoogleraar Organisatie en beleid van zorg aan de VU/faculteit Sociale Wetenschappen. Tevens zal hij als adviseur betrokken blijven bij het Platform Waardige Zorg en is hij bestuurslid van ILC Zorg voor Later.

D.F. (Danielle) Swart is vanaf 1 april 2009 benoemd als manager Vereniging Het Zonnehuis. Zij is verantwoordelijk voor beleidszaken, projectmanagement, communicatie en fondsenwerving. Tevens is zij projectcoördinator van stichting ILC Zorg voor Later. Danielle werkt sinds 2003 voor de Zonnehuis Groep en Vereniging Het Zonnehuis.

Ondernemen in de zorg

Dit onderzoek wordt uitgevoerd door promovendus Maya Fiolet onder leiding van Martin Boekholdt aan de VU. Het onderzoek richt zich op ondernemen in de zorg. Om tot betere zorg te komen is ondernemerschap nodig. Kansen en mogelijkheden om zorg te verbeteren of vernieuwen moeten worden onderkend en worden omge-

zet in daadwerkelijk anders doen. In de zorg wordt veel over ondernemerschap gesproken, maar in de praktijk is het nog (te) weinig zichtbaar. Bovendien gaat daarbij de aandacht vooral uit naar de wijze waarop bestuurders hun zorgorganisaties neerzetten in het turbulente krachtenveld van de zorg. Het belang van

intern ondernemerschap wordt daarbij, in tegenstelling tot bijvoorbeeld het bedrijfsleven, onderbelicht. Toch blijkt steeds weer dat initiatieven van ondernemende medewerkers binnen organisaties tot succesvolle verbeteringen en vernieuwingen kunnen leiden. In het onderzoek staan deze initiatieven centraal.

Maya Fiolet:

'Het eerste jaar van mijn promotieonderzoek naar ondernemen in de ouderenzorg heeft vooral in het teken gestaan van literatuuronderzoek en het formuleren van de probleemstelling. Het blijkt dat initiatieven bedacht door medewerkers binnen de organisaties leiden tot succesvolle verbeteringen en vernieuwingen. In mijn onderzoek staat daarom intern ondernemerschap centraal. Ik ga in 2 of 3 organisaties in de ouderenzorg diverse initiatieven in hun ontwikkeling volgen om te kijken wat de bevorderende en belemmerende factoren zijn om door middel van deze initiatieven waarde toe te voegen en dus tot betere zorg te komen. Het in de praktijk toegang vinden tot een organisatie bleek lastiger dan gedacht, maar in de zomer van 2008 ben ik begonnen met de dataverzameling bij de eerste organisatie. Ik beperk me bij deze organisatie tot 1 regio waar 4 locaties onder vallen. In

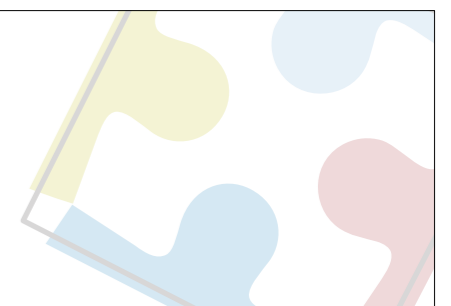
overleg met het management van deze regio heb ik ervoor gekozen om 7 initiatieven te volgen. Bewust hebben we voor een aantal locatiegebonden en locatieoverstijgende initiatieven gekozen om de invloed van de verschillende locaties in het onderzoek te kunnen meenemen. De initiatieven die ik bij deze organisatie bestudeer zijn zeer divers. Van het invoeren van front-cooking (in alle vier de locaties in meer of mindere mate ingevoerd) tot het optekenen van levensverhalen door middelbare scholieren (een locatie). Ik verzamel mijn data door gesprekken te voeren met de medewerkers die betrokken zijn bij de initiatieven. Dit betekent dat ik zowel met uitvoerende medewerkers, beleidsmedewerkers als managementleden spreek. Hierdoor krijg ik een compleet beeld en verschillende invalshoeken te horen. Daarnaast bestudeer ik alle documentatie die betrekking heeft op de initiatieven en de meer algemene informatie over de organisatie zoals

jaarverslagen, strategische plannen, specifiek beleid, om zicht te krijgen op de specifieke organisatiekenmerken. Een kleine vragenlijst onder alle medewerkers gaat binnenkort verstuurd worden. Op dit moment zit ik nog volop in de verzamel- en analysefase en is het dus te vroeg om al resultaten te kunnen melden. Duidelijk is al wel dat, hoewel het formeel 1 organisatie betreft, de 4 locaties elk over een eigen identiteit beschikken wat zowel bevorderend als belemmerend voor het ondernemen kan werken. Wat mij opvalt is dat ik, in tegenstelling tot alles wat je in de media leest over ouderzorg, zoveel positieve verhalen hoor. De nadruk wordt gelegd op kansen en niet op beperkingen. De mensen zien het als uitdaging om, ondanks de soms beperkte middelen, steeds meer tegemoet te komen aan de wensen van de bewoners. Dit alles stemt mij zeer positief. Zowel wat betreft mijn onderzoek naar ondernemerschap als de toekomst van de ouderenzorg!

Schep nú je toekomst
Meld je aan voor de nieuwsbrief!

ILC ZORGVOORLATER

poëzie

Zon in barre wintertijd

Wij hebben hier zoveel bedden, zei een directeur van het verpleeghuis waar mijn moeder lag en zat. We hadden haar daar gebracht; je zag daarvoor hoe ze haar overjas (met sjaal), hoed en tasje pakte om naar de taxi te gaan, waarmee haar man vertrokken was.

En toen ze op sterven lag, kwam iemand langs, de verpleegkundige. Met één hand aan de stalen bedrand en de andere met vingers aan pols, hals. Ze zei dat moeder nog in leven was.

En er was een zuster die één hand op het voorhoofd legde – van nog mijn moeder – en met de andere krulletjes draaide in de laatste restjes haar. Hoe wist dat meisje dat mijn moeder trots voor een feest lang voor de spiegel stond, nadat de kapper nieuw permanent had aangebracht?

Die jonge vrouw verdient een topsalaris, dacht ik, met een flinke bonus erover heen. Haar hoge IQ (InlevingsQuotiënt), haar daglicht bij nachtdienst, haar ...Maar toen

kwam het sterven. Ze vroeg bescheiden of ze weg moest gaan. Van mij mocht ze blijven, ze deed wat mijn eigen zus(ter) vol verdriet een uur daarvoor ook had gedaan, krulletjes draaien.....

Moraal van dit verhaal

HET ZONNEHUIS

Laat in dit huis de zomerzon
met de lach van de liefde schijnen;
zo lang duurt vaak die barre wintertijd
van angst, eenzaamheid en pijnen.

Het zonnehuis als thuis.

Lenze L. Bouwers
Stadsdichter Zwolle